

شورای سیاستگذاری حوزه های علمیه خواهران

مرکز مدیریت حوزه علمیه خواهران

معاونت پژوهش

تحقیق پایانی سطح دو (کارشناسی)

عنوان

علل ترویج ریا و پیامدهای آن در جامعه

استاد راهنما:

دکتر شهریار شیرین پور

نگارنده:

نگین انامی

سال تدوین:

پاییز ۱۳۹۸

سورة الاحقاف

شورای سیاستگذاری حوزه های علمیه خواهران
مرکز مدیریت حوزه علمیه خواهران
معاونت پژوهشی
تحقیق پایانی سطح دو (کارشناسی)

عنوان

علل ترویج ریا و پیامدهای آن در جامعه

استاد راهنما:

دکتر شهریار شیرین پور

نگارنده:

نگین انامی

سال تدوین:

پاییز ۱۳۹۸

تحمیدیه:

سپاس بی کران پروردگار یکتا را که هستی مان بخشید و به طریق علم و دانش رهنمونمان شد و به همنشینی رهروان علم و دانش مفتخرمان نمود و خوشه چینی از علم و معرفت را روزیمان ساخت.

سپاس ایزد منان که به من این فرصت را داد تا به این مرحله از علم رسیده و از هیچ محبتی دریغ نکرد و در تمام مراحل زندگیم مرا قوت قلب بود.

تقدیم به

تقدیم به پدر بزرگوار و مادر مهربانم

آن دو فرشته ای که از خواسته هایشان گذشتند، سختی ها را به جان خریدند و خود را سپر
بلای مشکلات و ناملایمات کردند تا من به جایگاهی که اکنون در آن ایستاده ام برسم.

نتیجه گیری

ریا را در فرهنگ فارسی معین، تظاهر و دورویی معنی کرده اند. «خواهی نشوی رسوا هم‌رنگ جماعت شو»، پندی است که نسل‌ها سینه به سینه در ایران نقل شده تا به ما رسیده است. بسیاری از ما معتقدیم که ریاکاریم و با این مساله کنار آمده ایم، حال آن که ریا را به عنوان یک معضل اجتماعی و یک عنصر فرهنگی نامطلوب می‌شناسیم.

ریا ریشه‌های فرهنگی دارد. علت گسترش این ویژگی ناشایست که در تمامی جوامع نیز وجود دارد، ساختارهای حاکم بر جوامع بشری است که ارزش‌هایی را اصلی قلمداد کرده و همه آدم‌ها را با یک خط کش ثابت و بدون در نظر گرفتن ارزش‌های دیگر آنها مورد ارزیابی قرار می‌دهد. در چنین شرایطی، کسانی که به معیارهای این قیاس اعتقاد ندارند نیز برای پیشبرد اهدافشان ناچار به ریاکاری می‌شوند.

وقتی فرد مشاهده می‌کند که یک نفر با ریاکاری، پاداشی دریافت می‌کند، تشویق می‌شود که او هم همان مسیر را طی کند، در نتیجه فرهنگ ریاکاری تقویت می‌شود. این روند از افراد شروع شده و تبدیل به یک حرکت اجتماعی می‌شود، بنابراین اگر در سطوح فردی جلوی آن گرفته نشود، در سطوح بالاتر سیاسی، اقتصادی و فرهنگی جامعه گسترش پیدا می‌کند.

جوامع سنتی نمی‌پذیرند که شخصی با موجودیت خودش که شاید خلاف هنجارهای جامعه باشد، بتواند موفق شود. اما عصر ارتباطات است. رسانه، همه امور را مدیریت می‌کند و مسایلی که ممکن است در تعارض با فرهنگ یک جامعه باشند، به سرعت می‌توانند راه خود را در آن جامعه باز کنند. بنابراین اگر نظام فرهنگی یک جامعه، پویایی خود را حفظ نکند و به مردمش آموزش ندهد، نمی‌تواند در مقابل گسترش ریاکاری کاری انجام دهد.

گاهی وقت‌ها آدم‌ها در جامعه احساس امنیت نمی‌کنند و نگران این هستند که اگر با فلان سر و وضع یا فلان شرایط در جامعه ظاهر شوند، مردم درباره شان قضاوت بدی خواهند کرد. در این گونه موارد، باید دید که آیا این جامعه است که سختگیرانه برخورد می‌کند و افراد خود را

مدام زیر ذره بین و در بوته نقد قرار می دهد یا این افراد جامعه هستند که بی توجه به کرامت انسانی خود و حقوق دیگران، قوانین را نادیده می گیرند و هنجارشکنی می کنند.

پیشهادات

وارد کردن یک شوک بزرگ به فرهنگ خودی، بزرگ ترین لازمه درمان ریاکاری در ایران است. آموزش و فرهنگ سازی بزرگ ترین و کارآمدترین دارویی است که می توان تجویز کرد. کودک از همان دوران ابتدایی باید بداند ریا و ریاکاری ذاتا نامطلوب است و در صورت استفاده از آن، برچسب یک انسان منحرف و نامطلوب تا ابد بر پیشانی و پشتش حک خواهد شد.

افزایش هزینه های ریا کاری، هم به صورت رسمی و هم غیر رسمی، از جمله مواردی است که می تواند مورد توجه قرار گیرد. معلمین در مدارس و اساتید در دانشگاه ها می توانند همچون مبارزه با دروغ به عنوان یک گناه، در مورد ریاکاری نیز صحبت کنند و نقش درمانی و آموزشی مهم و مطلوبی برعهده بگیرند. برگزاری سخنرانی، تهیه فیلم و تیزر و انواع روش های تبلیغاتی مدرن و سنتی در درازمدت و میان مدت می تواند ما را امیدوار کند تا در سالیانی نه چندان دور دیگر هیچ پدری و مادری به فرزندانشان نگویند: خواهی نشوی رسوا هم رنگ جماعت شو!

منابع و مأخذ

۱. قرآن کریم
۲. احیاء العلوم، دارالکتاب العربی، بی جا.
۳. آمدی، عبدالواحد، تصنیف غرر الحکم و درر الکلم، قم: مرکز نشر تابع مکتب اعلام اسلامی
۴. جرجانی، علی بن محمد، التعریفات، تهران، ناصرخسرو
۵. جعفری، محمد تقی، ترجمه و تفسیر نهج البلاغه، مشهد: بنیاد پژوهشهای اسلامی
۶. حر عاملی، محمد، وسائل الشیعه إلى تحصیل مسائل الشرعیه، ج ۱، مؤسسه آل البيت
۷. دهخدا، علی اکبر، لغت نامه، ج ۲۷، ص ۲۴۲
۸. سجادی، سید جعفر، فرهنگ معارف اسلامی، ج ۲، تهران، کومش غزالی طوسی، ابو حامد محمد بن محمد، طباطبایی، محمد حسین، تفسیر المیزان، ج ۲۰، قم: دفتر انتشارات اسلامی، به ترجمه سید محمد باقر موسوی همدانی
۹. طباطبایی یزدی، محمد کاظم، عروه الوثقی، ج ۱، قم: مدرسه علی ابن ابی طالب
۱۰. طبرسی، حسن بن فضل، مکارم الاخلاق، قم: شریف رضی
۱۱. عیاشی سمرقندی، محمد بن مسعود، تفسیر عیاشی، ج ۲، تهران: مکتب علمی اسلامی
۱۲. فلسفی، محمد تقی، اخلاق از نظر همزیستی و ارزشهای انسانی، ج ۲، دفتر نشر فرهنگ اسلامی
۱۳. فیض کاشانی، محمد بن مرتضی، المحجّه البیضاء فی تهذیب الأحياء، ج ۶، بیروت مؤسسه الاعلمی للمطبوعات
۱۴. فیض کاشانی، محمد بن مرتضی، راه روشن، مشهد: آستان قدس رضوی، بنیاد پژوهشهای اسلامی

۱۵. قشیری نیشابوری، مسلم بن حجاج، صحیح مسلم، ج ۴، دارالطباعه العامره
۱۶. کلینی رازی، محمد بن یعقوب، الکافی، ج ۲، انتشارات علمیه اسلامیة، بی تا
۱۷. مجلسی، محمد باقر، بحار الانوار، ج ۶۹، دارالاحیاء التراث العربی
۱۸. مصباح یزدی، محمد تقی، اخلاق در قرآن، ج ۳، قم: موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی
۱۹. مکارم شیرازی، ناصر، تفسیر نمونه، ج ۴، تهران: دارالکتب الاسلامیه
۲۰. _____، اخلاق در قرآن، ج ۱، قم: مدرسه امام علی ابن ابی طالب
۲۱. موسوی خمینی، روح الله، تحریر الوسیله، ج ۱، تهران: موسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (رحمه الله علیه)
۲۲. _____، چهل حدیث، موسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (رحمه الله علیه)
۲۳. نراقی، ملا احمد، معراج السعاده، قم، آیین دانش، ۱۳۸۷
۲۴. نراقی، محمد مهدی، جامع السعادات، ج ۲، بیروت: موسسه الاعلمی للمطبوعات
۲۵. نوری، میرزا حسین، مستدرک الوسائل، ج ۴، بیروت - لبنان، مؤسسه آل البيت (عالیهم السلام) لإحياء التراث